

Tryghed i
akutte kriser

10-1

Instruktør- vejledning for kurset Teamleder Spontanfrivillige

Langvarig regn, oversvømmelser 2020. Foto: Henning Bagger/Ritzau Scanpix

Med støtte fra
TrygFonden

RØDE KORS

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE

Kære instruktør

Dette dokument uddyber kursusbeskrivelsen for kurset "Teamleder Spontanfrivillige" og søger at uddybe de tanker, der er gjort om det udarbejde kursusmateriale og anvendelsen af det.

Kursets formål

Kursets formål er at gøre erfarne lønnede og ulønnede (frivillige) medarbejdere fra relevante myndigheder og organisationer i stand til at involvere spontanfrivillige i en beredskabsfaglig indsats. Kursisterne skal kunne identificere relevante opgaver og lave en operationel plan for løsningen af opgaverne med spontanfrivillige. Kursisterne skal kunne afvikle den planlagte indsats, herunder instruktion og vejledning af spontanfrivillige.

Kursets deltagere

Kursisterne er erfarne lønnede og ulønnede (frivillige) medarbejdere i organisationen, der kender deres egen organisations mandat, opgaver og normale arbejdsprocedurer godt. Dette er udgangspunktet for at indgå i dialog med spontanfrivillige om, hvordan man bidrager bedst muligt til en konkret beredskabsfaglig indsats som en del af organisationens/myndighedens opgaveløsning. Kursisterne forventes at have erfaring med at instruere, vejlede eller oplære andre i organisationens opgaver i andre sammenhænge. Meningen er, at de skal anvende denne erfaring på dette kursus og i arbejdet med at involvere spontanfrivillige i beredskabsfaglige indsatser. Dette kursus er altså ikke et generelt ledelseskursus, men et kursus der handler om de særlige forhold der gælder, når spontanfrivillige involveres i den beredskabsfaglige indsats.

Kursets afvikling

Kurset er på 8 lektioner af 45 minutter, som kan tilrettelægges på en enkelt dag eller deles op i flere sessioner.

Ved kursets start er det vigtigt at lade deltagerne komme til orde og dele evt. erfaringer med indsats med spontanfrivillige eller lignende situationer. Kursisterne skal være en aktiv del af kurset – de bidrager med vigtige erfaringer – og de skal opnå ejerskab ift. problemstillingen "involvering af spontanfrivillige". Den indledende dialog og erfaringsudveksling er et vigtigt skridt til at kombinere kursisternes individuelle erfaringer med kursets formål.

Hvis kurset afvikles med deltagere fra flere organisationer, kan det være nødvendigt med en indledende begrebsafklaring, hvor deltagerne bliver klar over forskellene på, hvad man mener med f.eks. "frivillige", "medlemmer", "ledere", "team", "hold" eller andre relevante begreber i de forskellige organisationer. På kurser med deltagere fra flere organisationer kan erfaringsudveksling og netværksdannelse mellem organisationerne blive en meget vigtig del af kurset, der styrker evnen til at samarbejde om involvering af spontanfrivillige i en konkret beredskabsfaglig indsats.

Kurset gennemføres med et antal cases og dilemmaer. Ved første case er det hensigtsmæssigt med en højere grad af lærerstyring, end senere. Det kan f.eks. gøres ved at bede deltagerne tage stilling til specifikke spørgsmål undervejs (f.eks. samtale to og to om spørgsmålet) og ved senere på kurset at give en mindre gruppe en hel case at arbejde selvstændigt med.

Kurset er planlagt som et kursus, hvor deltagerne er til stede og arbejder sammen. På www.spontanfrivillighed.dk findes yderligere undervisningsmateriale til brug for selvstudie i form af undervisningsfilm, digitale redskaber og håndbogen "Spontanfrivillighed i beredskabsindsatser". Der findes desuden oplysningsfilm henvendt til spontanfrivillige, som kan anvendes i kommunikationen med spontanfrivillige.

Cases og dilemmaer

Kurset er opbygget med et antal case- og dilemmabaserede gruppediskussioner, der lægger op til at operationalisere relevante emner. Instruktøren kan vælge de cases, der er mest anvendelige til de diskussioner, som er relevante for kursisterne, afhængig af, om de er fra et redningsberedskab, kommune, civilsamfundsorganisation eller andet.

Casene beskriver indsatssituationer, hvor der efter forudgående analyse og planlægning er relevante opgaver til spontanfrivillige. Casene anvendes til at øve planlægning af indsats med spontanfrivillige. Hver case forventes at vare 2 lektioner.

Dilemmakort er dilemmaer vedrørende specifikke problemstillinger i indsatser med spontanfrivillige. Hvert dilemma forventes at vare 1 lektion.

Både cases og dilemmaer gennemføres som gruppediskussioner med peer-feedback/plenumdiskussion af hovedproblemstillinger.

Nogle cases har en medfølgende udfyldt analysemodel, der er et forslag til, hvordan man kan forstå og håndtere problemstillingen. Dette er tænkt som et eksempel på, hvordan analysemodellen kan anvendes, og et redskab i en lærerstyret gennemgang af casen.

Den ene case handler om en stormflodsindsats i Bogense. Til denne case medfølger der des-

uden en kommenteret analysemodel til brug for instruktørens forberedelse – heri forklares overvejelserne i den udfyldte analysemodel.

Kursistmateriale

Der er udarbejdet et sæt kursistmateriale, "minikompendiet" som fremhæver hovedpointer og figurer fra håndbogen "Spontanfrivillighed i beredskabsindsatser" (ISBN 978-87-93894-61-7). Tanken er, at "minikompendiet" er et nemt opslagsværk for kursisterne, der kan anvendes til at sætte retning

på diskussioner og overvejelser på kurset.

Det er også muligt at anvende håndbogen "spontanfrivillighed i beredskabsindsatser" på kurset, især, hvis man ønsker en mere teoribaseret gennemgang (del 1). Ellers kan man nøjes med at anvende den operative vejledning (del 2).

I minikompendiet findes en analysemodel, som er en tjekliste med spørgsmål man kan anvende til at sikre, at man arbejder systematisk med planlægningen af involveringen af spontanfrivillige. Analysemodellen er ment som et hjælpe-redskab til at komme igennem de overvejelser, som håndbogen "Spontanfrivillighed i beredskabsindsatser" lægger op til. Hvis kursisterne har andre planlægningsmodeller de anvender til daglig, som de finder anvendelige, kan de også anvende disse.

Forslag til afvikling af kurset over 4 x 2 lektioner

KURSUSGANG 1

Introduktion (45 min.)

- Velkomst og intro til emne og kursus.
- Rammesætning af dagens case.

Casearbejde

Forslag til case: Case 1. Varsel om stormflod der kan føre til oversvømmelser af byområde.

- En case, hvor der er en let tilgængelig opgave som borgere kan involveres i med begrænsede sikkerhedsmæssige overvejelser, dvs. risikoen ved arbejdet er let forståelig og der er kun få risici forbundet med indsatsen. Den foreslåede case indebærer muligheden for at indsætte spontanfrivillige i en opgave i god tid inden faren indtræffer og/eller i god afstand af faren.

PAUSE

Lærerstyret gennemgang (45 min.)

Udlevering af casebeskrivelse vedlagt evt. kort/billeder fra indsatsområdet eller andet relevant beskrivende materiale. Øvelsen kan med fordel placeres i organisationens dækningsområde, hvis organisationen har et dækningsområde, alternativt kan øvelsen placeres et fiktivt sted.

Øvelse, lærerstyret gennemgang af:

- Situationsanalyse
- Opgaveanalyse
- Identifikation af indsættelsesmuligheder
- Handlingsplan og opgavefordeling

KURSUSGANG 2

Introduktion (15 min.)

- Velkommen, siden sidst.
- Rammesætning af dagens case. Case udvælges ud fra lokale forhold og ønsker til øvelsens indhold.

Casearbejde (45 min.)

Udlevering af casebeskrivelse vedlagt evt. kort/billeder fra området. Øvelsen kan med fordel placeres i organisationens dækningsområde, hvis organisationen har et dækningsområde, alternativt kan øvelsen placeres et fiktivt sted.

Øvelse

- Situationsanalyse
- Opgaveanalyse
- Identifikation af indsættelsesmuligheder
- Handlingsplan og opgavefordeling

PAUSE

Præsentation i grupper (30 min.)

To grupper kan f.eks. give hinanden peer-feedback, ved at den ene gruppe fremlægger deres overvejelser, og den anden gruppe fortæller, hvor deres overvejelser var anderledes end den første gruppe.

Forslag til afvikling af kurset over 4 x 2 lektioner

KURSUSGANG 3

Som kursusgang 2, men det foreslås at anvende en case, hvor man kan arbejde med forskellige spontanfrivillige for at overveje, hvordan de hver ledes bedst, og, hvem der evt. skal henvises til andre eller senere opgaver som en venlig afvisning.

KURSUSGANG 4

På kursusgang 4 anvendes dilemmakort i stedet for cases. Dilemmakortene anvendes for at have et grundlag for mere principielle overvejelser om, hvilke situationer og hvilke opgaver, spontanfrivillige kan involveres i.

Som afslutning på 4. undervisningsgang evalueres undervisningen.

Kursets afslutning

Kurset afsluttes med en evaluering af forløbet.

Yderligere viden om emnet

Dette materiale er udarbejdet af projektet "Tryghed i Akutte Kriser" og er tilgængeligt på www.spontanfrivillighed.dk.

"Tryghed i Akutte Kriser" er gennemført af Røde Kors Danmark og Københavns Professionshøjskole med støtte fra Trygfonden.